

PIRMA DALIS

PIRMAS SKYRIUS

Buvo ir prastesnių vietų, ir siaubingesnių būdų mirti. Idiliškas vasariškas fonas — iš vienos pusės miesto reginys, tolumoje stūkso užgesusio Artūro Sosto ugnikalnio siluetas. Muziką galima buvo ne tiek girdėti, kiek jausti — bosai virpino kaulus ir siūbuojančius kūnus. Ankstyvą liepą Edinburge temo vėlai, tad danguje spindėjo rausvi, auksiniai ir žaižaruojantys ugniniai gaisai. Regis, todėl niekas nepastebėjo, kai tai įvyko. Gal dėl to, gal dėl alkoholio, narkotikų ir apskritai pakilios nuotaikos. Festivalis įsibėgėjo kaip reikiant. Užautojai pramogavo, linksminosi, mylėjo ir valgė jau tris dienas, klausėsi vienos grupės pasirodymo po kitos — drabužių reikėjo vis mažiau, higienos užteko vis paprastesnės. Jei būtų reikėję vieno kadro, iliustruojančio ekstazės jausmą, ši scena būtų tikusi be jokios abejonės. Plaukti su minia, šokinėti išvien — minia tarsi virto vienu entuziazmo apimtu žvėrimi su tūkstančiu išsišiepusių galvų.

Viso šio siausmo sukuryje žudikas judėjo it lengvas dūmelis, nešdamas ašmenis link taikinio kaip ore plazdantį kaspiną. Pjūvis švarus. Tiesus ir gilus. Kiek kraujo išbėgo, buvo akivaizdu iš to, kiek jo pritekėjo ant žemės, o rankomis tokios žaizdos neužspausi. Laiko nebuvo gabenti auką greitąja. Tiesą sakant, niekas jo žaizdos nepastebėjo, kol kone baigė nukraujuoti.

Detektyvas inspektorius Lukas Kalanakas stovėjo toje vietoje, kur jaunuolis išleido paskutinį atodūšį. Tapatybė dar nenustatyta. Policija, praėjus valandai nuo aukos mirties, vis dar labai mažai ką

nutuokė. Neįtikėtina, galvojo Kalanakas, kaip tūkstantinėje minioje jiems nepavyko rasti nė vieno liudininko.

Jaunuolis tiesiog liovėsi ritmingai šokinėti, iš lėto susmuko, ėmė krypti kairėn, paskui dešinėn, priekin ir atgal, ant kitų žmonių, kol galiausiai pargriuvo susiėmęs už pilvo. Toks elgesys kai kuriuos supykėdė, nes sutrukdė mėgautis reginiu. Pirmiausia visi pamanė, jog vaikas girtas, paskui — kad padauginęs narkotikų. Tik kai viena basa paauglė ėlipo į kraujo klaną, kilo šurmulys, bet iš scenos trenkiant decibelų bangai prabėgo daug laiko, kol žinia pasklido plačiau. Galiausiai muziką užgožė klyksmai. Vargšą berniuką atvertė, ir jo prapjauti viduriai ėmė virsti lauk, tarsi koks padaras, žaižaruojantis nuo saulės atspindžių dėl daugybės išsiliejusio žibančio kraujo.

Policininkai buvo netoliese. Juk renginys didžiulis ir viešas, tad saugumas svarbus — bent taip jie manė. Tačiau pareigūnams ir paramedikams prasiveržti pro žmonių minią, atlaisvinti teritoriją ir apsaugoti nusikaltimo vietą sekėsi labai sunkiai. Kalanakas pažvelgė į dangų ir atsiduso. Nusikaltimo vieta buvo pripėduota labiau nei naktinio klubo tualetai Naujųjų metų išvakarėse. Aplinkui buvo tiek daug DNR, jog ją surinkęs galėtum apgyvendinti naują planetą. Teismo medicina kiekvienam norinčiamam.

Kūną išvežė į lavoninę, prieš tai įvykio vietoje nufotografavo. Lavoną daugybę kartų judino panikuojantys stebėtojai, policija, medikai, kol galop paliko tįsoti ant sumindytos žolės ir išmaltos žemės. Vyriausioji patologė Ailsa Lambert laikėsi neįprastai tyliai, dalijo nurodymus su kūnu elgtis atsargiai ir pagarbiai bei skubiai išgabenti ten, kur nefilmuos kameros ir nesigirdės isteriškų klykčiojimų. Kalanakas stovėjo, kad apsaugotų įvykio vietą — tai buvo ironiška, — o paskui nusekė paskui Ailsą į jos patalpas.

Trumpai žvilgtelėjęs, inspektorius iš aukos veido viską suprato. Akys išsprogusios, tarsi norėtų pabusti iš košmaro, burna pravira: neaišku, ar aiktelėjo, ar rėkė. Gal šaukė kokį vardą, svarstė Kalanakas. Ar pažinojo užpuoliką? Su savimi vaikas neturėjo jokių dokumen-

tų, tik šiek tiek pinigų šortuose, netgi buvo be laikrodžio ant riešo. Tik ant kaklo kabėjo virvele parištas raktas. Nors mirė greitai, siaubas, kai suvokė, jog gyvybė gęsta, kai pajuto, kaip viltys pralekia pro šalį, o kiti aplinkui linksmai šokinėja ir dainuoja, turėjo atrodyti lyg žiauriausias pokštas. Galiausiai girdėjo tik klyksmus, matė paniką ir siaubą galybėje į jį sužiurusių akių. Kalanakas svarstė, koks jausmas, kai miršti vienai vienas ant kietos žemės, taip skaisčiai tvieskiant saulei? Paskutinis dalykas pasaulyje, kurį auka patyrė, buvo nė kiek nemąžtanti baimė.

Kalanakas apžiūrėjo kupolo dengiamą sceną, garso ir apšvietimo techniką ir meldėsi, jog kameros būtų užfiksavusios reikiamą vaizdą: kažką skubantį, bėgantį šalin, judantį priešinga kryptimi nei minia. Lankos — parkas ir žaidimų erdvė piečiau miesto centro — įprastą dieną buvo graži ir taiki vieta. Mamos čia ateidavo su mažyiais, žmonės vedžiodavo šunis, ratus sukdamo bėgikai. Kalanako galvoje skambėjo daina „Atkeliauja vasara“ iš originalios filmo „Karklų žmogus“, versijos — filmą jam prieš kelis mėnesius parodė detektyvė inspektorė Ava Terner. Jį pakerėjo Edvardo Vudvardo vaidyba, o vaizdą, kai vyrai ir moterys stovi su gyvulių kaukėmis, pasiruošę aukoti žmones, dar ilgai regėjo akyse. Juk tai nutiko ne už milijono mylių nuo vietos, kur žuvo šis jaunuolis.

— Pone, atpažinti žmonės, kurie stovėjo už aukos. Juos jau galima apklausti, — tarė konsteblis.

Kalanakas nusekė paskui jį į lauko galą, palikdamas ekspertus statyti laikinos pastogės, kuri apsaugotų nusikaltimo vietą pernakt. Porelė buvo atsirėmusi į medį, abu apsisiautę vienu apklotu, ašarotais veidais, mergina akivaizdžiai drebėjo, o vyras ją guodė.

— Merelė ir Nikas de Frisai, — perskaitė iš savo užrašinės konsteblis. — Atostogaujanti olandų pora. Dešimta diena, kai jie Škotijoje.

* *The Wicker Man*.

Kalanakas linktelėjo ir žengė arčiau, kad galėtų pasikalbėti privačiau.

— Esu detektyvas inspektorius Kalanakas iš Škotijos policijos, — tarė jis. — Žinau, kaip visa ši istorija jus sukrėtė, apgailestauju dėl to, ką teko patirti. Esu tikras, kad jau kelis kartus pasakojote, ką matėte, ir apie tai dar nesyk jūsų klaus. Gal ir man galėtumėte papasakoti?

Vyriškis kažką pasakė savo žmonai, bet Kalanakas nesuprato. Moteris pakėlė galvą ir giliai atsiduso.

— Mano žmona nelabai gerai kalba angliškai, — pradėjo Nikas de Frisas, — bet ji matė daugiau už mane. Galiu išversti.

Merelė pasikūkčiodama išbėrė keletą sakinių, o tada vėl prašneko Nikas:

— Ji vaikinuką pastebėjo tik tada, kai viena mergina suklykė. Merelė pasilenkė, norėdama jį papurtyti ir liepti stotis. Jis klūpėjo ant kelių, palinkęs į priekį. Galvojome, gal girtas ar negaluoja. Kai Merelė atsistojo, jos ranka buvo kruvina. Bet ir tada ji sakė pamaniusi, jog apsivėmė arba susižeidė. Tik kai visi atsitraukė ir mes jį paguldėme, pamatėme žaizdą. Atrodė, lyg žmogus būtų perpjautas per pusę.

Nikas užsidengė akis ranka.

— Ar, prieš jam nugriūvant, matėte, kad kas artintųsi prie jo, liestų? Ar pastebėjote ką skubantį šalin? Gal galite detaliau papasakoti, kaip atrodė ir elgėsi aplinkui jus stovėję žmonės? — paklausė Kalanakas.

— Aplink visi nuolat judėjo, — atsakė Nikas, — o mes žiūrėjome į sceną, į grupę. Čia neturime jokių draugų, tad nebuvo reikalo dairytis į šalis. Žmonės šokinėjo aukštyn žemyn, šūkavo, vaikščiojo šen bei ten, kas į barą, kas į tualetą. Mes tik stengėmės laikytis kartu, nepasimesti. Tą vyruką pastebėjome tik tada, kai jis sukniubo.

— Ar jis ką nors sakė? — pasiteiravo Kalanakas.

Nikas dar kartą paklausė to Merelės.

— Ji mano, kad kai bandė jį kalbinti, vaikas jau buvo be sąmonės arba negyvas. Be to, aplinkui buvo toks triukšmas. Net ir nebūtų jo išgirdusi.

— Supratau, — tarė Kalanakas. — Pareigūnai jus nuveš į policijos nuovadą, kur pateiksite parodymus raštu, o tada grąžins į jūsų viešbutį.

— Jūs ne britas? — sumikčiojo Merelė, pirmą kartą kreipdamasi į Kalanaką.

— Aš prancūzas, — atsakė jis. — Na, pusiau prancūzas, pusiau škotas. Atsiprašau, jei sunku suprasti mano tartį.

— *Le garçon était trop jeune pour mourir*, — berniukas buvo per jaunas, kad mirtų, kalbėjo ji toliau prancūziškai, tačiau Kalanakas mintyse lengvai vertė šiuos žodžius į anglų kalbą.

Merelė de Fris atsiminė dar vieną dalyką. Skambant muzikai, minioje pasigirdo garsus juokas — toks skardus, jog jį girdėjo net pasilenkusi padėti aukai. Kalanakui įstrigo, kaip Merelė jį nupasakojo. Juokas nebuvo džiaugsmingas. Moters žodžiais tariant, jis skambėjo piktavališkai.

ANTRAS SKYRIUS

— Pjūvis padarytas vienu ginklu, akivaizdu, sukonstruotu įgudusių rankų, — padarė išvadą Ailsa Lambert. — Du tobulai suporuoti skalpelio ašmenys sutvirtinti, kad tarp jų liktų keturių milimetrų tarpas. Žaizdos nebuvo įmanoma susiūti ar sustabdyti kraujavimo, net jei išpuolis būtų įvykdytas ligoninėje. Abu pjūviai yra... — ji nutilo ir išsitraukė susukamą matuoklį, — dvidešimt aštuonių centimetrų ilgio. Jie sukėlė organizmui didžiulę traumą. Vidaus organai iškrito, kai pargriuvo ir palinko ant šono. Ant kai kurių netgi galima rasti aplink šurmuliavusių žmonių batų pėdsakų. Vaikinui nukraujavus sustojo širdis.

— Aišku, — pavargusiu balsu atsakė Kalanakas. — Dėl mirties priežasties abejonių nėra. Ar dar turėčiau ką nors žinoti?

— Toksikologijos tyrimų rezultatai šiek tiek užtruks. Kitų sužeidimų nėra, vaikinai iš pažiūros atrodo sveikas, iš plaučių matyti, kad nerūkė — geras berniukas.

Ji paplekšnojo savo pirštinetu delnu per lavono ranką ir liūdnai šyptelėjo.

— Bet tas ginklas, Lukai, jis tikrai skirtas ne savigynai. Tokio nenusipirksi įrankių parduotuvėje. Kažkas jį pasigamino, ištobulino. Pjūvis gilus, lygus, ir visgi atrodo nereikėjo daug jėgos perrėžti vidurius. Kas taip padarė, didžiavosi, galvojo apie ginklo efektyvumą, suprato visą veikimo principą. Tai ne šiaip padūrimas, griebiant pirmą po ranka pakliuvusį ginklą.

— Vadinasi, nužudymas? — paklausė Kalanakas, lenkdamasis virš kūno ir jį apžiūrinėdamas.

— Spėčiau, gal veikiau ritualas, — tarė ji. — Matyti, kad viskas gerai apgalvota, praktikuotasi, tobulai atlikta.

— Kiek jam metų?

— Manau, kažkur tarp aštuoniolikos ir dvidešimt dvejų. Penkių pėdų, vienuolikos colių ūgio. Sportavo, raumenų masė tvirta, bet ne iš tų, kurie užsidaro sporto klubuose. Rudi plaukai ir akys. Jokių gynybinių žaizdų. Nesitikėjo, kad taip nutiks.

— Vadinasi, jis užpuoliko nepažino, kai šis atėjo prie jo?

— Labai tikėtina. Beje, Lukai, neatrodai gerai. Ar išsimiegi? — paklausė Ailsa, nusimovusi pirštines ir užsirašinėdama pastabas.

— Išsimiegu kuo puikiausiai, — sumelavo.

— Ar gerai pavalgai? Esi išblyškęs, o akyse matyti kraujosruvų.

— Rytoj paskambinsiu dėl toksikologinių tyrimų rezultatų, — pasakė vengdamas atsakymo. — Jei kils klausimų, mano mobiliojo numerį turi.

— Perduok nuo manęs linkėjimų detektyvei inspektorei Turner, gerai? Jau šimtą metų jos nemačiau. Seniau bendraudavau su jos motina operos mėgėjų būrelyje, bet pastaruoju metu nebesutinku, — tarė Ailsa, atitiesdama nugarą.

Įpusėjusi šeštą dešimtį, liekna ir lengva kaip paukštis ji buvo pagarbos verta kolegė.

— Perduosiu, — atsakė jis, nusivilkdamas sanitarinį kostiumą ir mesdamas jį šiukšliadėžėn už durų.

Grįžęs į nuovadą, Kalanakas pamatė nusikaltimų tyrimų kambaryje susirinkusią niūrią kompaniją. Inspektorius pažvelgė tiesiai į detektyvą konsteblių Tripą.

— Kaip tik bandau atsekti įvykius pagal telefono skambutį, pone, — tarė Tripas. — Skambino jauna mergina ir sakė, kad festivalio metu pasimetė nuo savo vaikino. Jis taip ir nepasirodė. Nusiunčiau mašiną jos paimti.

— Kuo jis vardu? — paklausė Kalanakas, siekdamas kavos puodelio ir sėsdamas prie kompiuterio.

— Simas Torbernas, — atsakė Tripas, paspausdamas kelis klavišus ir laukdamas, kol ekrane pasirodys nuotrauka — kaip visada, viską darė pagalvodamas į priekį.

Tuoju pasirodė vieno iš naujų socialinių tinklų puslapis su didelėmis nuotraukomis. Kiekvienoje jų vaikinukas šypsojosi, juokėsi, buvo matyti, jog yra nerūpestingas ir atlapaširdis. Paskutinėje fotografijoje laikėsi susikibęs rankomis su savo drauge. Be jokios abejonės, čia ta pati ranka, kurią visai neseniai plekšnojo Ailsa Lambert.

— Čia jis, — tarė Kalanakas. — Ką apie jį žinome?

— Šiuo metu tik tiek, kas parašyta profilyje. Savo privatumu pernelyg nesirūpino, tad galime matyti jo visą pasaulį. Dvidešimt vienu, škotas, gyvena Edinburge.

— Policijos įrašai?

— Tokių nėra. — Už Tripo nugaros suskambo telefonas, kažkas jam perdavė žinutę. — Pone, ta draugė jau čia. Dar kai kas — kai baigsite, su jumis norės pasikalbėti detektyvas vyriausiasis inspektorius Begbis.

— Be abejo, žinoma, — tarė Kalanakas, kildamas iš vietos. — Tripai, gal nutuoki, kur yra detektyvė inspektorė Turner? Ailsa Lambert jos teiravosi.

— Šiandien ji nedirba, — iš koridoriaus sušuko detektyvė konstablė Salter. — Sakė, ir rytoj vėluos. Pone, ar norite, kad jai ką nors perduočiau?

— Ačiū, ne, Salter, — sušuko Kalanakas. — Nieko skubaus — palauks.

Skirtingai nei Simo Torberno draugė, neabejotinai įtarianti blogiausia. Ji vis dar buvo apačioje ir tikėjosi stebuklo. Vylėsi, jog įvyko klaida: nepaisydama visų įrodymų manė, kad jos draugas susitiko su bičiuliais ir išėjo jai nieko nepranešęs. Merginos galvoje sukosi tūkstančiai paaiškinimų, kur jis galėjo dingti. Bet viskas ligi

tol, kol pamatys Kalanako veidą, pamanė jis. Tada žmonės iškart supranta.

— Apgailestauju, — tarė vos ją pamatęs.

Prisistatyti neverta. Po kelių sekundžių ji vis tiek neprisimins Kalanako pavardės.

— Juk negalite būti tikras, — sušnabždėjo ji. — Nieko apie jį manęs nepaklausėte.

— Internetė radome jo nuotraukų, keliose matoma ir jūs, — jis iškėlė vieną egzempliorių, kurį Tripas atspausdino. — Čia Simas?

Ji sukūčiojo ir žengė ataturpsta nuo nuotraukos, tarsi popierius būtų pavojingas ginklas.

— Matėt jį? — paklausė mergina.

Kalanakas ištraukė kėdę, ir ji atsisėdo.

— Taip. Esu tikras, kad ten jis.

— Ką... kas?.. — ji negalėjo rasti žodžių.

— Jį sužalojo peiliu. Žaizda pasirodė mirtina. Viskas įvyko labai greitai. Greitoji pagalba nespėjo jam padėti.

— Sužalojo peiliu? Maniau, gal plyšo apendiksas ar susidarė kraujas krešulys... Jį nudūrė? Kaipgi? Kas galėjo taip pasielgti su Simu?..

— Ar jis neturėjo jokių bėdų, apie kurias jūs žinojote? Nieko, kas atrodytų visai įprasta, — nesutarimai šeimoje, problemos dėl pinigų? Gal kas norėjo atkeršyti?

— Ką jūs paistot! — atšovė mergina.

Jos reakcija suprantama — juk dabar išgyvena baisias akimirkas. Bet ji negalėjo suprasti, kad sulig kiekviena prabėgančia minute nusikaltėlio pėdsakai aušta.

— Jis dirbo ne pelno organizacijoje. Gaudavo minimalų atlyginimą, bet visą laisvą laiką skirdavo savanorystei.

— Gal galite papasakoti išsamiau? — paprašė Kalanakas.

— Jis dirbo benamių prieglaudose, dalijo maistą nemokamose valgyklose, rinko pinigus paramai. Simas buvo geriausias, šauniau-

sias žmogus, kokį tik galėtumėte sutikti. Jis dėl kito atiduotų paskutinį pensą. Tik dėl to su juo ir ginčydavomės.

— Gal vakar pastebėjote ką nors neįprasto? Gal jį kas sekė?

Mergina purtė galvą, akivaizdu, buvo pernelyg sukręsta. Kalanakas žinojo, kad išgavo iš jos viską, ką galėjo. Jis perdavė darbą Tripui, kad šis suorganizuotų formalią kūno atpažinimo procedūrą ir surinktų duomenis apie šeimą. Kalanakui reikėjo rasti užuominų, ir kuo greičiau. Tas, kas papjovė Simą Torberną, — vyras ar moteris, — jau spėjo paslėpti ginklą ir visus įkalčius.

— Salter, — šūktelėjo Kalanakas, grįždamas į tyrimų kambary. — Rask, kas filmavo koncertą. Noriu turėti medžiagą jau šiandakt. Beje, pasistenk užlaikyti viršininką, gerai? Aš dabar turiu svarbesnių darbų.

— Kaip ir aš, detektyve inspektoriau, — tarė tarpduryje pasirodęs detektyvas vyriausiasis inspektorius Begbis.

Kiekvieną kartą jis atrodė esąs vis stambesnis. Taip greitai priaugti svorio nesveika. Jau tada, kai Kalanakas prisijungė prie Škotijos policijos, Begbis nebuvo lieknas, tačiau dabar akivaizdžiai be jokios aiškios priežasties jis ruošėsi atgulti į kapus anksčiau laiko.

— Kas nors ne taip, detektyve inspektoriau Kalanakai? — paklausė Begbis.

Kalanakas susiprato žiūrįs į tuoj ištrūksiančias jo marškinių sagas.

— Ne pone, tiesiog užsigalvojau.

— Tiesą sakant, neskamba įtikinamai. Kokių turime įkalčių?

Jis bandė sugalvoti, kaip pasakyti, kad kol kas niečnieko, už ko būtų galima kabintis, jie nerado.

— Na, gerai. Kas nors juk turėjo bent ką pastebėti. Tūkstančiai potencialių liudininkų, bet niekas nieko nežino. Po šimts, kaip visada. Reikia kuo greičiau surengti spaudos konferenciją. Negalima leisti, kad žmonės bijotų išeiti į gatvę. Turi būti racionalus šio nusi Kaltimo paaiškinimas. Niekas nevaikšto ir tiesiog šiaip nepapjauna

nepažįstamų žmonių. Gauk atsakymus, Kalanakai. Noriu, kad per artimiausias keturiasdešimt aštuonias valandas kas nors jau sėdėtų areštinėje.

— Viršininke...

— Supratau. Nemėgsti spaudos konferencijų. Seniai pastebėjau.

Begbis išėjo sunkiai šnopusdamas. Kalanakas svarstė, gal pasivyti viršininką ir paklausti, ar gerai jaučiasi, bet suprato, kad taip pasielgdamas užbaigtų savo karjerą, tad patraukė atgal į tyrimų kambarį. Jautėsi išalkęs, tačiau vien mintis, jog vakarienei bus žuvis su keptomis bulvytėmis, susuktomis į laikraštį, kėlė šleikštulį. Nėra nė ko galvoti, kad per artimiausias dvylika valandų galės grįžti namo, o nuovadoje bene sveikiausias maistas buvo turbūt spintelės gale nuogrūstas pakelis baigusią galioti krekerių. Kalanakas bandė susidėlioti mintis artėjančiai spaudos konferencijai, kai kažkas jam į rankas įbruko maišelį.

— Gana žvalgytis į kitų maistą taip, tarsi jie valgytų nuodus. Atrodo kokčiai. Nepagerinsi savo reputacijos — ir taip tave laiko baisiu snobu prancūzu, — tarė detektyvė inspektorė Ava Turner, įduodama jam rankon šakutę. — Krevečių salotos. Ne namuose ruoštos, tad gali valgyti ramiai — mano nevykusių pastangų vaisių neteks ragauti.

— Maniau, tu nedirbi ir iki vėlyvo rytojaus vakaro negrįši. Negi tave perkėlė į maisto ruošos skyrių?

— Visada gali grąžinti, — tarė ji, suraukusi antakius tikrindama telefoną.

— Per vėlu, — Kalanakas atplėšė pakelį ir pradėjo šlamšti. — Ailsa Lambert klausė, kaip laikaisi. Matyt, turėčiau suprasti, jog Edinburgo elitiniame socialiniame rate informacija sklinda ne taip greitai? — nusišypsojo jis.

— Kaip tu prancūziškai pasakytum „užtilk“? — atkirto ji, nepakeldama akių nuo ekrano.

Ava didžiąją dalį savo karjeros stengėsi atsiriboti nuo įgimtų privilegijų. Atkaklus tėvų noras, kad ji taptų gydytoja, teisininke, apskaitininke ar įgytų kitą panašaus lygio profesiją — bent jau kol įsitvirtins gyvenime ir pagimdys anūką, — vertė maištauti, tad dabar ji atsidūrė niūriame policijos pasaulyje. Bet net ir šiame darbe visus pasiekė informacija, kad jos šeimos artimiausi draugai dirba Škotijos policijos vadovybėje, yra politikai, korporacijų vadovai ir netgi vyriausioji miesto teismo medicinos patologė.

Į jūdviejų pokalbį įsiterpė detektyvė konstablė Salter. Ji nešėsi du A4 formato lapus ir nuolat žvilgčiojo į laikrodį.

— Detektyvas vyriausiasis inspektorius Begbis sakė žinąs, jog jūs užsiėmęs, tad pats surengs spaudos konferenciją.

Salter kalbėdama bandė nuslėpti šypsenėlę. Turner šias pastangas nuleido vėjais prapliupdama kvatoti.

— Surašiau faktus, pone. Žiniasklaidos atstovai pradės rinktis po valandos.

— Oho. Jau pasiekei tokį lygį, kad kelsi žiniasklaidos ažiotažą? Rytoj tokiu metu moterys alps žiūrėdamos į tavo veidą, ištiražuotą ant kiekvieno laikraščio pirmo puslapio. Žavusis Škotijos policijos detektyvas sugrįžta, ar ne? — traukė per dantį Ava.

Kalanakas jau aštuntą mėnesį dirbo Edinburgo policijos Žmogžudysčių skyriuje, ir per tą laiką Ava niekada nepraleisdavo progos jo patraukti per dantį. Kadaisė jis dirbo modeliu, todėl buvo itin lengvas taikinys.

— Čia ne mano sumanymas, — sumurmėjo Kalanakas. — *Merde!**

— Ei, ei, kas per žodynas, — perspėjo Ava.

— Maniau, prancūziškai nesupranti, — teisinosi Kalanakas.

— Tu painioji du dalykus — nesupratimą ir ignoravimą. Taigi yra skirtumas, — pasakė Ava.

* Šūdas (*pranc.*). Čia ir kitur — vert past.

— Argi neturi kuo užsiimti? — paklausė Kalanakas, kraipydamas galvą ir stebėdamas, kaip kolegės veide pasirodo šypsena.

Ava buvo iš tų moterų, kurios mėgdavo išmušti vyrus iš vėžių. O atrodė visai nekaltutė: ilgi, rudi garbanoti plaukai, pilkos akys, kurių spalva keitėsi priklausomai nuo apšvietimo. Tačiau per sekundę ji sugebėdavo pereiti prie reikalo. Ir tik ji galėjo būti tokia tiesmuka. Kai Kalanakas atvyko iš Prancūzijos, jo galvoje buvo visiška sumaištis. Tiek daug visko nutiko, tad nekeista, kad negalėjo likti emociškai nesužalotas. Pastarieji mėnesiai buvo gijimo metas, ir Ava prie to daug prisidėjo, nes su ja galėjo būti savimi.

— Žemė kviečia Kalanaką, — tarė Ava, pamajuodama jam ranka priešais veidą. — Tik erzinu. Ar iš tikrųjų taip blogai? Išties neturi ką pasakyti?

— Visiškai nieko, — apgailestavo Kalanakas.

— Detektyve inspektore Turner, — iš koridoriaus sušuko Begbis.

— Pone, aš dabar nedirbu, — atsišaukė Ava. — Tiesą sakant, manęs čia net nėra. Jums vaidenasi.

— Deja, mano vaizduotė labai gera. Surink ekipažą į Gilmerto no plentą. Ten įvykdyta dar viena žmogžudystė.

TREČIAS SKYRIUS

Namas Gilmertone buvo nepretenzingas, blokuotasis, su paprastu, bet kruopščiai išpuoselėtu sodeliu, kieme stovėjo automobilis „Mini“. Pro aukštus medinius vartus galima patekti į vidinį sodą. Viršutiniai pastato langeliai nedideli, bet kampe, kur įrengti vidaus laiptai, įstatytas didelis langas per du aukštus, pro kurį matyti kaimyninio namo kiemas. Prie vartų stovėjo du uniformuoti policininkai, o teismo medicinos ekspertų, patologų ir fotografų šurmulio dar nesimatė. Vietovė tyki, visi aplink miegojo.

— Kas nutiko? — Ava Turner paklausė pareigūno, saugančio duris.

— Kaimynė išgirdo name triukšmą, paskui porą kartų kažkas suklykė, tad paskambino policijai. Mums pasibeldus, niekas neatidarė, todėl apėjome namą ir radome atdaras galines duris. Kūnas miegamajame, ponia. Reikės palydėti?

— Ne, lik čia. Laikyk žmones atokiau nuo sodo. Kas auka? — paklausė Ava.

— Ponia Helena Lot, vyresnė nei keturiasdešimties, gyveno viena, atrodo, jos vyras jau miręs. Kaimynė su velione sutarė gerai. Mes jai dar nesakėme, ką radome...

— Gerai. O kur, velniai griebtų, likusi komanda?

— Visi dar Lankose, tiria per festivalį įvykdytą žmogžudystę. Niekas nesitikėjo antros tą pačią naktį, — tarė pareigūnas, trindamas rankas.

Net ir liepą Škotijoje stoviniuoti paryčiais lauke nebuvo labai šilta.

— Gerai pasakyta. Čia, Edinburge, per visus metus įvykdoma tiek žmogžudysčių. Dievaži, žiniasklaida rytoj turės apie ką rašyti, — sumurmėjo Ava, žengdama siauru takeliu link galinės namo pusės.

Galinių durų užraktas perpjautas. Jei čia buvo plėšikas, jis pasidarbavo itin profesionaliai, nes paprastai tokie laužiasi naudodami, kas papuola po ranka. Užpuolikas turėjo suploti nemenką sumelę tinkamiems įrankiams. Gerai žinojo, ko jam prireiks. Ava apsimovė pirštines ir apsiavė antbačius, kuriuos ištraukė iš savo rankinės, tada žengė pro virtuvės duris, stengdamasi nieko neužkliudyti. Spyna išlaužta, jokios grandinėlės ar kitų apsauginių užraktų nėra. Žmonės visai nevertina savo gyvybės, tokį aplaidumą mintyse supeikė ji.

Name buvo tamsu — lygiai taip, kaip ir tada, kai įsibrovėlis įsliuogė vidun. Ava irgi nejungė šviesų, bandydama įsivaizduoti, kaip žudikas judėjo. Iš gatvės sklido gana daug šviesos, tad sunku nebuvo. Nė viena iš laiptų pakopų negirgždėjo. Visiškai tikėtina, kad žudikas nusigavo iki pat Helenos Lot miegamąjo, jos nė neprižadinęs. Tamsios kraujo dėmės ant laiptų kilimo ir žvilganti šliužė ant turėklų išdavė, ką tuoj pamatys.

Lipdama laiptais aiškiai pajuto vėmalų tvaiką — iš pradžių tik aitriai tvilktelėjo į nosį, o lipant aukščiau smarvė darėsi sodresnė, šleikštesnė. Kai pravėrė duris į pagrindinį miegamąjį, užuodė dar kai ką. Puvėsių smarvę, žmogaus išmatas.

Miegamajame ji įjungė šviesas, kad aiškiai viską matytų. Nejučia žengė atatupsta ir ant grindų išvydo skerdynių vaizdą. Iš pradžių kūno net nepastebėjo, nes jį užstojo medinė spintelė su stalčiais. Visur buvo primėtyta drabužių, iš po jų kyšojo tik moters dešinė koja ir ranka. Ava ant pirštų galiukų nucimpino per kambarį ir pakėlė nuo lavono veido džemperio kraštą. Kraujas išbėgęs iš burnos, nosies, ausų. Vėmalai jau pradėję stingti ant kilimo ir moters odos.

Ryškos, neįprastai žydros aukos akys, iššokusios iš orbitų, žvelgė kažkur Avai už nugaros — persigandusios, tarsi lauktų užpuoliko sugrižtant. Akyse beveik nesimatė baltymų, nes kraujosruvos jas išvagojo taip, kaip glazūra senovinę vazą. Kaklas ir veidas smarkiai paburkę, ryškiai violetinės spalvos. Spintelė su stalčiais — sunkus, masyvus baldas — buvo ant jos užvirtusi. Ji čia atsidūrė neatsitikusiai. Ava pažiūrėjo atidžiau. Spintelės nugarėlė, dabar atsukta į lubas, buvo perlaužta, jos šonai sulinkę į vidų. Neryškūs batų pėdsakai bjaurojo gelėtą pastelinį lovos užtiesalą. Užpuolikas šoko nuo čiužinio ant spintelės, kad užspaustų paklaikusią iš baimės auką ir iš jos plaučių išleistų paskutinį kvapą. Helenos Lot koja išsukta, o rankų nagai kraujuoti ir atsilupę. Ava pakėlė ranką aukštyn, ten kur ji turėjo liestis prie spintelės su stalčiais. Akivaizdu — čia pat per nupoliruo- tą paviršių žioji nagų palikti įrantai. Vargšė moteris tada dar buvo sąmoninga ir iš paskutiniųjų stengėsi priešintis. Mirtis jai teko kaip malonė, pamanė Ava. Ponia Lot tikriausiai dėkojo Dievui, kai tamsa ją pagaliau prarijo.

— O, mieloji, — iš tarpdurio pasigirdo plonas balselis. — Kas gi čia, o dangau? Kaip tik Lukui prieš kelias valandas sakiau, kad tavęs pasiilgau. Tikrai nesitikėjau susitikti šitokiomis aplinkybėmis.

— Man irgi tavęs reikia, kad pasakytum ką nors apie žudiką. Ar tai buvo vienišas pasalūnas, ar gauja? Ar naudojosi koku ginklu? Bus naudinga bet kokia informacija, Ailsa, — tarė Ava.

Patologė baltu kombinezonu atrodė dar mažesnė nei įprastai. Ji pradarė dėžutę, išsitraukė termometrą ir įvairių tepinėlių.

— Sudėtinga nusikaltimo vieta, mažoka erdvės. Pristabdyk savo komandą, kol aš baigsiu. Parūpink normalų apšvietimą ir tuojau pat reikia fotografo.

— Gerai, bus, — tarė Ava, Ailsai priklaupus prie kūno.

— Ji dar gana šilta, vadinasi, užpuolikas ar užpuolikai — šito nežinau — neturėtų būti toli pasprukę, — tarė Ailsa, fotografuodama savo mažiųjų fotoaparatu, pašviesdama Helenai Lot į akis, ausis

ir burną. — Moteris mirė per pastarąsias keturiasdešimt penkias minutes — tiek dabar daugiausia galiu pasakyti. Lažinuosi, kad žudikas — labai stambus vyras, jei darbavosi vienas. Akivaizdu, kad labai stiprus ir įsiutęs. Šitaip sužeisti neprireikė jokių ginklų — užteko šio baldo. Kas tą padarė, turėtų būti išsikruvinęs. Kol nesusitvarkys, viešumoje nesirodys. Čia smūgiuota į galvą, — Ailsa parodė į Helenos Lot galvos šoną, — greičiausiai suknežino skruostikaulį, gal ir žandikaulį, ir moteris griuvo paslika, o tada jau galėjo užmesti ant jos spintą. Užgriuvęs sunkus baldas neleido kvėpuoti, o lūžęs žandikaulis trukdė rékti. Ar taip padaryta tyčia, ar atsitiktinumas — nežinia. Neįprastas nusikaltimas. Daug keistų detalių. Niekada nemačiau, kad kas žūtų prispaustas, išskyrus autoavarijas ir nelaimes pramonės įmonėse. O kraujo dėmės rodo, kad prispausta ne per vieną kartą.

Ava nusekė paskui Ailsos žvilgsnį nuo spintelės link kilimų, sienų ir drabužių spintos.

— Kaip suprasti? — paklausė Ava.

— Tai padaręs asmuo, deja, vis šokinėjo, siekdamas labiau sužeisti. Kai pakelsime šį baldą, pamatysime, kad moteris kone priplota.

— Šunsnukiai, — tarė Ava, susidėjusi rankas ant klubų ir nūnarinusi galvą.

— Spėju, kad tavo mama nenorėtų išgirsti tavęs taip šnekančios, — tarė Ailsa, švelniai šypsodamasi. — Dabar leisk man pasirūpinti ponía Lot.

Ava nulipo laiptais, pakeliui įjungdama visas šviesas ir per savo radijo stotelę dalydama nurodymus. Dar jai nepasiekus galinių durų, teismo medicinos ekspertai jau nešė vidun audeklus ir prožektorius. Ava išėjo į gatvę ir apsidairė. Gyvenamasis rajonas ramus, jokių viešojo stebėjimo kamerų, o gyventojai čia ne tokie turtingi, kad įsirengtų nuosavas apsaugos sistemas. Kad name kažkas tuo metu buvo, akivaizdžiai išdavė kieme vėlyvu metu stovintis automobilis. Jei būtų plėšikas, jis saugotųsi susidurti su namo gyventojais.

— Pareigūne, — Ava kreipėsi į policininką, su kuriuo kalbėjo atėjusi. — Ar matyti, kad kas būtų pavogta, ar raustasi po daiktus?

— Rankinė su pinigine tebėra ant virtuvės stalo, ponია. Daugiau nesižvalgėme, nenorėjome judinti įkalčių.

Grįžusi į mašiną, ji surinko Begbio numerį.

— Čia Terner. Blogos naujienos, šefe. Auka moteris, gyveno viena. Mirtinai sumaitota jos namuose esančiais baldais.

— Velniai griebtų, turbūt juokauji, — atsiduso Begbis.

Ava kone matė, kaip jis kasosi galvą, baksnodamas rašikliu per stalą. Iš balso atrodė pervargęs.

— Seksualinis išpuolis?

— Neįsivaizduoju. To negalėsime patvirtinti, kol ponios Lot nenugabens atlikti išsamaus skrodimo. Liemuo ir pora galūnių aki-vaizdžiai sukežinta.

— Įtariamieji?

— Kol kas jokių. Patologė tebetriūšia. Visi dar buvo Lankose, tad užtruko ilgiau nei įprasta, kol atvyko. Galima sakyti, aišku, kad užpuolikas vyras. Nežinia, ar darbavosi vienas. Žmogžudystė brutali, reikėjo daug jėgos. Yra batų atspaudas. Pareigūnai pas kaimynę, renka parodymus. Po to įvykio Lankose žurnalistai visai...

— Žinau, žinau, — nukirto Begbis. — Bet jiems reikia pranešti. Vis tiek atkapstys. Geriau tegul sužino iš mūsų.

Ava girdėjo, kaip vadas sunkiai šnopojo. Jo krūtinė taip švokštė, tarsi jau pūškuotų į aną pasaulį.

— Pone, šią naktį daugiau nieko nenutiks. Gal eikite namo. Mužu su Kalanaku galėsime atsakyti į skambučius.

— Prašau, Terner, nepradėk. Jei man reikėtų dar vienos moters, kuri nuolatos graužtų, jau seniai būčiau vedęs dar kartą. Tiesiog apsaugok nusikaltimo vietą ir išgaut prakeiktos informacijos. Mažų mažiausiai tikiuosi šimtu procentų daugiau, nei Kalanakas išpešė iš tos vietos Lankose. Primenu, kad tai visai ne todėl, jog aukštai iškel-tume kartelę.